

- KVINNA1: Kolla inte på din Facebook, för vi har fått massor av hat.
- KVINNA2: Bara säga att ”det här har blivit fel, vi tar på oss. Det blev en diskriminering” och då en ursäkt till mig.
- MAN: Tycker om mina lärare ganska mycket, men jo, men det får mig att bli besviken på dem.
- KVINNA3: Nej, men det går inte. Jag orkar inte fajtas.
- KVINNA4: Om en patient skulle avboka sina besök flera gånger på grund av någons ursprung, då är det en fråga chefen borde kunna ta ställning till
- LEILA: Alla delar av samhället måste arbeta mot rasism. Den här podcasten heter Prata rasism och är en podcast från Forum för levande historia. I den här podden så kommer vi fokusera på vad offentlig sektor kan göra i arbetet mot rasism på nätet, i skolan, i kommunen och som arbetsgivare. Vi kommer även prata om hur vi kan motverka hatbrotten. I det här avsnittet ska vi lyssna på en person som utsattes för hatbrott, och hon valde att anmäla det.
- CARINNE: Anmälningarna som jag har lagt ner en efter en som har varit mot mig, inriktat mot mig, de blev nedlagda, för de tar inte ihop alla anmälningar som en bunt, de tar det som en och en.
- LEILA: Enligt undersökningar har de grupper som utsätts för hatbrott lågt förtroende för polisen, så mörkertalet är förmodligen stort. Och avslöjanden om rasism inom poliskåren kan vara en anledning till att människor inte anmäler när de utsätts för hatbrott. Till exempel så avslöjades det 2013 att polisen för ett olagligt register över romer, och det finns flertal fall där poliser har uttryckt rasistiska kommentarer. Polisens arbete mot hatbrott har stärkts upp, men frågan är nu hur polisen och åklagarmyndigheten kan arbeta för att få fler personer att anmäla. Under 2018 så anmäldes 7 090 brott med ett hatbrottsmotiv,

och det här är enligt siffror från brottsförebyggande rådet Brå. Det är 11 % fler anmälningar än 2016, och 29 % fler än 2013. Men många hatbrott anmäls inte, och av de brotten som faktiskt kommer till polisens kännedom så är det mellan 3-8 % som leder till åtal. Med oss i dag har vi Daniel Godman. Han är nationell samordnare för demokrati och hatbrotten, för polisens nationella, operativa avdelning NOA.

DANIEL: Man behöver ha lite kunskap om varje enskild grupp eller varje enskild minoritet eller faktiskt då kanske i det stora hela ha lite fördjupad kunskap om religionerna som sådana då.

LEILA: För en av de största riskerna med hatbrott, det är att det kan skrämra folk till tystnad. Och det var faktiskt det som hände med den judiska föreningen i Umeå. Så vi ringer upp en person som var med från början. Carinne var med och startade föreningen. Hon brukade fira de judiska högtiderna med hennes vänner, och det blev alltid fullt hus.

CARINNE: Jag såg små barn till och med när de var bara två år när de dansade till musiken och ler och blir så lyckliga och springer med kippa på huvudet. Jag tittade på barnen och så tänkte jag ”Vilken bild”, för de hade behov av det. Det var då jag kände det. Och föräldrarna satt och pratade med varandra och log. Många var väldigt glada, det var mycket glädje där

LEILA: Till slut så var de så många att de började fundera på en fundering. Carinne såg också ett behov av att sprida kunskap om judiska traditioner och att skapa en trygg plats för judar i Umeå.

CARINNE: Ja, ge barnen möjligheter att kunna känna sig fria i en lokal där de kan gå med sina kippor eller prata hebreiska eller prata jiddisch eller lära sig om judendomen. Det handlar lite mer om kultur och inte religion. Det handlar mycket om det här identitetssökandet. Så det har varit väldigt viktigt för Umeå. Umeå och Norrbotten, Västerbotten har aldrig haft en

judisk förening eller församling, så det var inte dumt, det var många som tyckte det var jättebra.

LEILA: En annan anledning till att hon ville starta förening, det var att många judiska barn blev illa behandlade på grund av att de var judar. Så Carinne ville verkligen samarbeta med skolorna i Umeå och föreläsa om judendomen och om antisemitism. Och till slut fick de tag på en lokal där judiska föreningen kunde ha sin verksamhet.

CARINNE: Sen när vi fick en lokal och det var stor grej för Umeå, och det var stort för alla, inte bara judarna. För det har aldrig hänt förut, så det kom ... Vi gjorde en invigning, och det var enormt med folk där, det var fantastiskt.

LEILA: Och föreningen fick väldigt mycket uppmärksamhet på både gott och ont. Carinne var inte så säker på om det var rätt att exponera föreningen så öppet.

CARINNE: Så jag tror att när vi blev exponerat så upptäckte Nordfront och nazistiska motståndsrörelse och allt det där, de upptäckte oss. Plus att det fanns andra grupper i samhället som upptäckte oss, som också har problem med judar.

LEILA: Judiska föreningen brukade uppmärksamma Förintelsens minnesdag den 27 januari. Men det var också en dag som de utsattes för mycket hat.

CARINNE: Varje 27 januari fick jag på altanen Hitlerbilder, jag har fått brev i brevlådan, konstiga mejl, konstiga sms.

LEILA: Det blev väldigt jobbigt, inte bara för Carinne, men för hela föreningen.

CARINNE: Och en dag när vi kom till föreningen så började vi se nazistiska dekaler på glasrutorna, definitivt på de bilderna vi hade med Davidsstjärna, då hade de satt en Hitlerbild på den. De dolde den här Davidsstjärnan

genom att sätta Hitlerbild. Vi hade en menora, då satte de bilder där. Och vi visste inte var det kommer ifrån, så vi gjorde en anmälan, polisen kom, tog bilderna.

LEILA: Hot anmälde hoten, men oftast så lades förundersökningarna ner.

CARINNE: De har tagit anmälningarna, men sen har vi lagen. Anmälningarna som jag har lagt ner en efter en som har varit mot mig, inriktat mot mig, de blev nedlagda, för de tar inte ihop alla anmälningar som en bunt, de tar det som en och en. Så det blev hot och det blev hat, och jag fick larm och you name it.

LEILA: Och föreningen märkte ganska snart att medlemmarna kände sig rädda.

CARINNE: Det handlade mest om föräldrarna som inte ville komma på grund av att de var rädda att barnen ska bli utsatta för något eller fotas eller något

LEILA: Det var när föräldrarna slutade komma med barnen som Carinne kände att de inte kunde vara kvar i den lokalen.

CARINNE: Så jag bad Umeå kommun att hitta en ny lokal åt oss. Det blev så tjafsigt, så vi hade möte med kommunalråd och och det var möte efter möte efter möte.

LEILA: Carinne och hennes vänner i föreningen berättade om hur de här hoten påverkade föreningens verksamhet, men de upplevde inte att kommunens representanter lyssnade, och inte att de förstod varför den judiska föreningen var så viktig.

CARINNE: För jag har sagt tydligt och klart, kommer vi att stänga och lägga ner judiska föreningen, då har de vunnit, så ge oss ett litet vrå på stan, ett litet skrub, någonting, så vi kan behålla vår aktiviteter igång tills vidare, tills vi hittar en ny lokal. Men det var såna kommentarer som att "Ja, vad ska andra föreningar säga?" Men det här är en extremt

speciell situation. Det här är hot och det här är farliga saker vi pratar om.

LEILA: Och vi kommer få höra mer av Carinnes berättelse, men först så vill jag välkomna dig Daniel Godman. Du har varit chef för Stockholmspolisens demokrati- och hatbrottsgrupp. Och du är i dagsläget nationell samordnare för demokrati- och hatbrotten för polisens nationella, operativa avdelning NOA.

DANIEL: Tack så mycket för att jag får komma hit.

LEILA: Vad känner du är dina spontana reaktioner efter att få höra Carinnes berättelse?

DANIEL: Nej, men jag blir bekymrad och jag har hört liknande berättelser från andra som beskriver egentligen Carinnes upplevelse liknande. Och från dels andra judiska församlingar, men även från kanske muslimska församlingar och liknande. Så att nej, men jag blir bekymrad när jag hör de här berättelserna varje gång. Jag tänker också att det finns ett otroligt starkt skydd i vår lagstiftning när det gäller mötesfrihet och organisationsfrihet som alla myndigheter, kommuner och regioner, landsting behöver ta i beaktande och ta hänsyn till när man fattar vissa beslut och såna här saker. Så att nej, men visst, bekymrad är väl en sammanfattning så.

LEILA: Undersökningar har ju visat att utsatta grupper har i dagsläget lågt förtroende för polisen. Och det kan vara en anledning till att det inte är så många som anmäler de här hatbrotten. Hur kan vi göra för att höja det förtroendet helt enkelt?

DANIEL: Det måste kännas meningsfullt att komma till en myndighet. Man ska känna att mitt besök eller min kontakt med myndigheten ska ge en viss effekt, och att det ska kännas meningsfullt. Så jag tror att myndigheter oavsett om det är polisen eller andra, de måste hela tiden ständigt jobba

med sin kulturkompetens, vad har vi för kunskaper i det här området. Så att det känns meningsfullt, att det känns att myndigheten tar den här problematiken på allvar, att man känner sig sedd och hörd och bekräftad utifrån vad man har råkat ut för. Det tror jag faktiskt är det allra viktigaste. Och lite grann som Carinne var inne på också här i sin berättelse så kommer hon in på den här identitetsaspekten, och det är det som gör hatbrotten så ... vad ska man säga, särpräglade. Brott mot identitet har en annan innebörd för brottsoffret än till exempel om det inte skulle vara det. Så det måste man tänka till på och ha i beaktande när man som myndighet möter den här typen av utsatthet.

LEILA: Du nämnde lite där att man ska visa att man tar det här på allvar, och jag vet att polisen har nu direktiv att kontakta personer som har anmält ett hatbrott inom 24 timmar från att de tar emot anmälningar. Finns det fler konkreta exempel på hur polisen arbetar för att försöka öka förtroendet just kring hatbrott?

DANIEL: Ja, dels ... Jag ska förtydliga lite grann där. Det är en ambition som de här demokrati- hatbrottsgrupperna har som finns i Stockholm, Göteborg och Malmö. Och det handlar om att det ska förhoppningsvis då kunna ske en snabb kontakt inom 24 timmar från det att den här gruppen då har fått anmälan på sitt bord, att man börjar bearbeta det här ärendet. Det är väl en sån grej. Men jag tror också att det är viktigt att vi har en kontinuitet i vår kontakt. Det är väldigt viktigt när man har råkat ut för ett hatbrott att kan få kontakt med sin handläggare, kanske sin förundersökningsledare, var någonstans i processen ligger vi, hur ser det ut framåt. Att det finns en kontinuitet i det också. För det som vi har märkt är att man oftast är nöjd med det initiala, vad som händer i början. Men sen att vi inte riktigt har haft möjlighet att hålla kontinuiteten över tid i den här återkopplingsdelen då. Så det är någonting som vi måste jobba med.

- LEILA: Men hur går en anmälan till? Vilka steg är det ni tar efter att en person har anmält?
- DANIEL: Först tittar man på de två egentligen viktigaste grejerna. Det är att om den här händelsen är ett brott över huvud taget, det är det första man måste besluta sig för. Och det här är en juridisk bedömning då. Och det andra, det är att titta på de utredningsförutsättningar som finns. Och finns det förutsättningar både för brottet, att kravbilden för brottet är uppfyllt, men även då att det finns utredningsförutsättningar att jobba med, då startar vi en brottsutredning. Och en förundersökning är samma sak som en brottsutredning. Och så jobbar vi vidare utifrån det.
- LEILA: Och hur skulle du definiera vad som är ett hatbrott?
- DANIEL: Vi har en myndighetsgemensam definition också, den är ganska lång, så jag tänkte jag läser upp den för lyssnaren. Det kanske gör det lite enklare. Och då står det så här ”Hatbrott är brott mot person, grupp, egendom, institution eller representant för dessa, som motiveras av rädsla för, fientlighet eller hat mot den utsatta grundat på ras, hudfärg, nationalitet eller etiskt ursprung, trosbekännelse, sexuell läggning, samt könsöverskridande identitet eller uttryck, som gärningspersonen tror, vet eller uppfattar att personen eller gruppen har”. Och den här avslutningen är väldigt viktig. Man behöver så att säga inte per definition då vara judisk eller muslim för att det ska kunna bli ett hatbrott, utan det handlar om gärningspersonens inställning och uppfattning om den utsatta.
- LEILA: Ja, jag tänker att vi ska höra lite mer om hur det faktiskt gick för Carinne. Till slut fick judiska föreningen en bra lokal inne i stan, men den var lite dyr. Så Carinne förklarade till kommunen att de inte skulle klara av att hålla den nya budgeten, så kommunen gick med på ett bidrag för att hjälpa till med ekonomin. Allt såg jättebra ut och en halvtimme innan fritidsnämnden skulle klubba igenom beslutet så drog

sig hyresvärden ur helt plötsligt. De ville inte hyra ut lokalen till judiska föreningen längre.

CARINNE: Och ärligt talat än i dag vet vi inte varför. Och då blev jag ... då kände jag att nej, men det går inte, jag orkar inte fajtas mot ... Alltså, det går inte. Det fanns inte ork längre. Det har pågått så länge, så jag har sagt då hoppar jag av, och då la jag ner hela föreningen. Då la vi ner alltihopa, vi tog ett beslut tillsammans, styrelsen och medlemmarna.

LEILA: Så de stängde ner föreningen, men de fick mycket stöd från människorna i Umeå, både på sociala medier, men även på gatorna där det arrangerades kippavandringar i solidaritet med judiska föreningen. Och Carinne var glad, för att hon kände ändå att många ställde uppe, men tyvärr räckte inte det. Hon upplevde att politikerna inte förstod värdet av föreningen.

CARINNE: Nästan så de rynkade på näsan och sa ”Men måste man ha judisk förening? Måste man ha 27 januari? Måste man jobba med det och det?” Alltså, det blir som så, och det är från alla partier. Det finns inte tillräckligt vilja att ställa upp och säga ”Nu tar vi ett beslut”.

LEILA: Så inte nog med att judiska föreningen drabbades av hot från nazister, de upplevde också att de inte fick det stödet som de hade behövt från sin kommun.

CARINNE: Det har gjort det ännu värre, därför att jag sa det att ett år efter så har Umeå ett problem med en högstadieskola där faktiskt Nordfront och andra såna här nazistgrupper, de rekryterar ungdomar som årskurs nio till att bli deras medlemmar. Och jag har sagt att det ökar nu, för de känner sig starka nu, och så blev det, de gjorde det.

LEILA: Nu några år efter att föreningen har lagts ner så har Carinne inte gett upp kampen. Hon kämpar fortfarande för judars rättigheter i Umeå, och i dag är hon fritidspolitiker i kommunen.

- CARINNE: Jag har lagt hela min energi på den politiska nivå där jag sitter både i fullmäktige och fritidsnämnden och jämställdhetsutskottet. Jag jobbar dagligen med den här frågan, plus att jag sitter i arbetsgrupper för 27 januari för alla årskurs nior i Umeå kommun. För jag tror att vi har ett stort problem när det gäller antisemitismen, och den ökar snabbt.
- LEILA: Hon fortsätter att föreläsa och upplysa om antisemitism.
- CARINNE: Och nu har jag fått tag i en avhoppare, en ung kille från Umeå, som tillhörde den gruppen som utsatte oss judarna och visste vad det handlade om, som bad om ursäkt. Och nu jobbar jag med honom, där jag ska jobba och försöka få jobba med Umeå och Brå och med skolan där han ska få hjälpa oss att hitta vägar utifrån som han är ung och vet hur det är och vad som har hänt.
- LEILA: Och trots att judiska föreningen lades ner så känner Carinne ändå hopp för framtiden.
- CARINNE: Alltså, hopp har jag alltid [skratt], men du vet när man är så gammal som jag så tänker jag så här, jag hoppas verkligen att jag kommer att se att det blir förbättringar. Så länge vi jobbar och försöker hitta vägar att till slut finner vi den rätta vägen hur vi ska göra, att Umeå ska vara en trygg plats även för judarna. Det är som en dröm, en vacker dröm, känslan att du vill leva vidare. Att du orkar, du har drömmar, du har ett mål. Det blir bra, det blir bättre, vi kan. Vi kan göra det.
- LEILA: Men varför är det viktigt att personer anmäler hatbrott? Alltså, vi pratade tidigare om att väldigt få, mellan 3-8 % av anmälningarna leder till åtal. För är det ändå viktigt att folk ska fortsätta anmäla dem?
- DANIEL: Man kan väl så här att ... En kort kommentar på den här själva låga procenten då. Många av de här brotten har sina, vad ska man säga, utmaningar när det gäller bevisvärdering och utredningsförutsättningar och så vidare. Jag kan ta väldigt kort om det. Om det finns en svaghet i

utredningsförutsättningarna eller i bevisvärderingen så läggs ärendet ner. Det är inte svårare eller enklare än så. Så att det gäller att vi inom polisen måste jobba med det som finns, och då inom vidare utredning då och försöka få fram mer saker eller aspekter som kan driva det här ärendet i en positiv riktning. För i slutändan handlar det bara om bevisvärdering. Och finns det då en svaghet i någon av de här två, då läggs ärendet ner. Men det som man ska komma ihåg när det gäller brottsanmälningar, det är att de fyller flera funktioner, det är mitt viktigaste medskick. Så att om man tänker den här brottsutredningen som en strikt juridisk process så finns det en otrolig viktighet i att anmäla så att vi kan följa en viss brottsutveckling över tid. Ökar det eller minskar det, eller är det konstant över tid? Det är såna här viktiga frågeställningar. Och det här är Brås uppdrag som, vad ska man säga, kriminalstatistisk ansvarig myndighet att titta på, så att ... Och de går enbart på till exempel fritexten som finns i en brottsanmälan, så att det är otroligt viktigt för att kunna följa upp och titta på den här utvecklingen över tid. Så i den aspekten är anmälningen eller polisanmälan helt central då.

LEILA: Hur har polisens arbete förbättrats sen de fick mer insatser efter regeringens nationella plan, samlat grepp mot rasism och hatbrott?

DANIEL: Så 2015 så fick vi ett beslut från vår dåvarande rikspolischef, Dan Eliasson som sa att polisen skulle höja sin förmåga när det gäller bekämpandet av hatbrott och skyddet av den fria åsiktsbildningen. Och det är vad vi benämner väldigt kortfattat. De här demokratibrotten. Till exempel hot mot journalister och politiker och den typen av yrkesgrupp inom ramen för det offentliga samtalet. Så sen 2015 så har vi genomfört en rad aktiviteter inom polismyndigheten, och en rad åtgärder också. Så att vi har de här demokrati- och hatbrottsgrupperna som har varit verksamma nu sen 2015 i storstadsregionerna, Stockholm, Göteborg och Malmö. Och sen har vi särskilt utpekade handläggare på alla de

andra regionerna, polisregionerna. Så det finns en särskild kompetens och resurs på alla regioner inom svensk polis i dag. Vi har också redovisat fyra regeringsuppdrag på det här området tillbaka då till regeringen på vilka åtgärder som vi har vidtagit och vilka förväntade effekter som vi tror att de här åtgärderna ska kunna medföra. Och sen så har vi också utökat samverkan med andra myndigheter, och vi gör mer arbete inom ramen för den här handlingsplanen tillsammans med andra aktörer. Jag skulle också säga att vi har en kontinuitet i vår utbildningsdel som jag vill trycka lite grann på här också. Vi har en webbutbildning på vårt intranät som är tillgänglig för alla polisanställda. Sen har vi också en fördjupad grundutbildning på Linnéuniversitetet, där vi gräver riktigt på djupet i den här typen av brottslighet då. Och den är på en termin. Och sen så har vi regionala utbildningar som sker inom vårt interna liv då. Det kan till exempel vara att en demokrati- och hatbrottsgrupp besöker en region som inte har en särskild grupp och utbildar dem i den dagsoperativa verksamheten, till exempel hur utreder vi mer effektivt, och vad är särskilt viktigt att tänka på i förhör med till exempel både gärningspersoner och brottsoffer utsatta för hatbrott. Och vilket stöd kan vi erbjuda vidare i processen och så vidare. Så att den här kompetenshöjningen vill jag trycka lite grann på, att vi jobbar mycket med i myndigheten. Sen kunde den ha gått fortare, men vi är en stor myndighet. Men det är någonting som vi verkligen jobbar aktivt med.

LEILA: Stor effekt har det haft på er med andra ord?

DANIEL: Jo, men det skulle jag säga. Vi har också fått medel för att särskilt titta på den här typen av brottslighet. Det gör att de här demokrati- och hatbrottsgrupperna kan få verka kontinuerligt över tid. Hade vi inte fått det så hade det blivit mycket knepigare. För att den här typen av verksamhet ska ständigt egentligen viktas mot annan polisiär verksamhet som kanske har högre prioriteringar då hos oss. Så att det är

tuffa prioriteringar i vår verksamhet, men grupperna finns kvar och resursen som har en särskild kompetens på det här området är också utökad.

LEILA: Gränsen med vad som klassas som yttrande åsiktsfrihet och vad som är ett lagbrott känns i väldigt många fall väldigt tunn, och det har också blivit en ganska känslig fråga. Hur ser du i din roll på den gränsen?

DANIEL: Jag skulle nog inte säga att den är tunn. Vi har bra lagstiftning tycker jag på det här området. Vi har de här rena hatbrotten som vi brukar säga då i lagstiftningen, som till exempel olaga diskriminering och hets mot folkgrupp. Och då ... särskilt då hets mot folkgrupp som hela tiden ska speglas till exempel mot yttrandefriheten som finns i vårt grundlagsskydd, som är en jättetung, stark lagstiftning så. Och det här är en bedömning som man får göra utifrån varje enskilt fall, utifrån den praxis som finns, utifrån de domar som finns. Men också till exempel vad EU-rätt, och EU-lagstiftning säger. För svensk lagstiftning ska lite ses i ljuset av internationell lagstiftning och EU-lagstiftning på det här området också. Så det här är inte helt enkelt den här definitionsgränsen. Så jag skulle nog inte säga att den är tunn, men det krävs en djupare analys och bearbetning i varje enskilt fall, för det är en hel del man måste ta hänsyn till.

LEILA: Åsikter som presenteras kan vara ett lagbrott om det är sagt i en vanlig konversation, och kan vara yttrandefrihet om det presenteras i en krönika och liknande saker. Jag menar de gränserna känns också ibland att det inte handlar om vad som sägs, utan i vilken kontext det sägs.

DANIEL: Verkligen. Och det där som du är inne på med kontexten här, det är helt avgörande för ett sånt brott som hets mot folkgrupp. Har det varit i en Facebooktråd eller har det varit inom ramen för ett helt privat arrangemang, eller har den här diskussionen uppstått inom ramen för en debatt till exempel, då säger man att utrymmet är mycket större än om

det till exempel skulle vara utanför ramen för en debatt och så vidare. Det här är bara några exempel. Så att det som du är inne på är viktigt här, kontexten är otroligt central speciellt i det brottet då.

LEILA: Vi har pratat lite om hur svårt det kan vara med bevismaterial när det kommer till att anmäla hatbrott eller olaga hot. Är det skillnad på de brotten som sker online och de som sker offline?

DANIEL: Nej, egentligen inte, utan det är samma beviskrav som gäller oavsett om det är online eller offline. Det som man kan säga då när det gäller bevisvärdering, det är att det finns kortfattat två delar i det. Det är att först måste varje enskilt bevis ha en viss styrka, men sen måste också beviset ha en viss styrka i förhållande till annan bevisning. Så att det är en utmaning, speciellt när man tittar på hatbrott på nätet så. Men vi blir allt bättre på det, det är mitt medskick också från polisens sida. Vi blir bättre. Och det är samma sak, det som ni är inne på, det här med näthat. Alltså, det är därför det heter hatbrott. Polisen jobbar inte med hat som fenomen, det är inte brottsligt att hata, hat är känslobaserat. Men vi tittar på, är det här brottsligt eller inte. Det är polisens uppdrag, jobba mot brottsligheten och skapa trygghet i samhället. Så ibland så får jag frågor så här ”Vad gör ni åt näthatet?” Ja, då är det korta svaret egentligen ingenting, utan vi jobbar inte med människors attityder och relationer och inställningar till andra människor.

LEILA: Men jag menar de näthat då som faktiskt är direkta hot mot ... Alltså, det finns ju ...

DANIEL: Absolut.

LEILA: ... fall nu när folk ... Det har gått till domstolar när folk har hotat politiker eller ... Men jag håller med, jag förstår vad du menar, börjar man prata om näthat generellt så ...

DANIEL: Bara så man håller sig i det brottsliga spåret, för ett hot är ett hot, och en allmän elakhet är en allmän elakhet.

LEILA: Myndigheter och kommuner är arbetsgivare. Samtidigt så ansvarar de också för att bidra med samhällstjänster. Och det är lite så här dubbla roller, så jag tänker vad finns det för stöd till dem för att motverka hatbrotten?

DANIEL: Men jag ska nog inte tala så där jättemycket för andra myndigheter, men man kan säga så här, min erfarenhet som är ganska långdragen säger att det är många myndigheter som har pågående projekt och arbetar på det här området. Och det kan vara viktigt att ta med sig. Men jag tror alltså ... till exempel för polisens del så jobbar vi inom ramen för brottsutredningen. Då har man en kontakt med till exempel sin handläggare och sin förundersökningsledare, men det är mer en strikt juridisk del då. Annars så jobbar vi med den brottsofferstödande verksamheten ganska nära andra aktörer, till exempel som Brottsofferjouren Sverige, som jag skulle vilja lyfta i det här forumet då. Eller till exempel om brottet har en anti-HBTQ-inriktning, då har man till exempel RFSL:s stödmottagning då, som vi kan jobba nära och så. Så det här är ett delat om samverkansansvar som vi delar med andra aktörer i samhället för att få ett så bra resultat som möjligt. Och det här gäller andra myndigheter också, och samverkan är lite nyckelordet och lite framgångsfaktorn för den här typen av arbete.

LEILA: Har du några goda exempel på hur det här samverkan har fungerat väldigt bra?

DANIEL: Ja, absolut. Det är kanske inte alltid att polisen är den första instansen man vänder sig till. Utan det kanske ... Man kanske har ett förtroendeglapp för den myndigheten som man kontaktar, eller man kanske känner att ... ”Ja, jag vet inte var jag ska börja någonstans”, och så vidare. Så vi har sett till exempel i vår kontakt med

Brottsofferjouren, att de kan vara en bra mellanhand, så att till exempel den första instansen som man kanske vänder sig till. Sen när det i den andra delen då kanske har mynnat ut i en polisanmälan ... och där kan Brottsofferjouren fortsatt ge stöd och så vidare. Så att det blir den här neutrala mellanhanden som inte representerar en myndighet. Och då kan personen känna sig mer trygg och kanske mer fri i att berätta om sin utsatthet, som vi till exempel sen kan ta oss med oss då för att få en ännu bättre brottsutredning när väl personen väljer att kontakta polisen. Så det kan vara ett sånt exempel då.

LEILA: Har du några tips för de som i sitt arbete träffar brottsoffer som har utsatts för hatbrott genom att vara bryggan då till polisen?

DANIEL: Ja, men det har jag. Det viktigaste medskicket så där för egentligen alla myndigheter och alla som kommer i kontakt med personer som är utsatta för hatbrott, det är att fördjupa sin kulturella kompetens. Man måste veta lite grann fördjupat om judisk utsatthet. Vad är specifikt för den? Och man måste kanske veta mer fördjupat, vad är en muslimsk utsatthet, eller vad är en kristen utsatthet. För att man kan inte behandla de här lika, det är mitt viktigaste medskick, utan man behöver ha lite kunskap om varje enskild grupp eller varje enskild minoritet, eller faktiskt då kanske i det stora hela ha lite fördjupad kunskap om religionerna som sådana då. Eftersom trosuppfattningar är en juridiskt uttryckt klar del i hatbrottslagstiftningen då.

LEILA: Jag är också lite nyfiken på om hatbrott kan vara ett hot mot demokratin. Vad tycker du om det?

DANIEL: Ja, men det skulle jag säga att det är, för att det som är ... Jag måste se saker från polisens sida och rent juridiskt då. Och då tittar man, vad har medborgarna för friheter gentemot staten och myndigheter i stort då. Då har vi religionsfrihet till exempel, vi har mötesfrihet, vi har organisationsfrihet, vi har åsiktsfrihet, de här jättetunga friheterna. Och

börjar man tumma på dem och det kanske blir inskränkningar i dem, att medborgarna börjar själv censurera sig utifrån kanske identitet, trosuppfattning och ”jag bär inte min kippa”, eller ”jag bär inte min hijab”, eller någonting sånt där, då stör det de här demokratiska värdena som Sverige som land har byggt upp, och som vi ska följa. Så det skulle jag nog säga att det finns en demokratihot och störande del i de här brotten.

LEILA: Men jag tänker också på exemplet vi fick höra här lite tidigare, det var egentligen det som hände Carinne, hennes förening bestämde sig för att läggas ner, eftersom de kände sig motarbetade.

DANIEL: Ja, precis. Och då går det verkligen direkt kontraproduktivt och till organisationsfriheten, att man ska kunna träffas och mötas egentligen oavsett. Och det tänkte jag vara tydlig med också, det är egentligen oavsett utifrån vilken ideologi eller så man har, så det gäller alla.

LEILA: Så sammanfattningsvis kan man ändå säga att ditt medskick ut är att man ska läsa på så att man är kunnig i de olika diskrimineringsgrunderna som kan leda till hatbrott?

DANIEL: Ja, verkligen.

LEILA: Att man ska samverka mellan olika myndigheter i civilsamhället, och polisen då självklart också. Så att se till så att det finns en trygghet och en trygg känsla av att kunna anmäla. Anmäla för att visa på trender. Daniel, är det någonting som du vill lägga till?

DANIEL: Jag kan väl fylla på med en grej till här. Det är att om man inte anmäler sin utsatthet eller brottet då ... Jag ska vara tydlig med att vi kan aldrig lägga på medborgarna vad som är ett brott eller inte. Det löser vi inom polisen eller de rättsvårdande myndigheterna. Så det man kan tänka är att man anmäler sin utsatthet, och då blir det kanske lite lättare att komma till polisen, att det är utsattheten man anmäler. Och då är det så

här att om man inte anmäler sin utsatthet, då kommer den typen av händelser aldrig att tas upp från bedömning. Det kommer aldrig finnas någon möjlighet till rättslig upprättelse eller rättsväsendet kommer inte titta på det här över huvud taget då. Där är polisanmälan så otroligt viktig, så att man ändå tar upp det för bedömning, och man tittar på det och ser vad vi kan göra åt det helt enkelt.

LEILA: Men tusen tack för att du kom hit Daniel och för att du berättar hur polisen arbetar hårt mot det här.

DANIEL: Tack så mycket för att jag fick komma hit.

LEILA: Ett annat tips är Sveriges kommuner och regioner, SKR som har en skrift som heter Anmäl alltid hot, hat och våld. Och den riktar sig till förtroendevalda, och syftet är att få fler personer att helt enkelt anmäla brotten. Dessutom så har Brottsoffermyndigheten en sajt som heter tystnante.se, och de vill också att fler ska anmäla hatbrotten, och då specifikt journalister, politiker och andra offentliga personer. Du har lyssnat på podden Prata rasism från Forum för levande historia. Jag heter Leila Trulsen. Producent är Tanvir Mansur, executive producent Linda Jensen Kidane, och det här programmet har producerats av Soundtelling. Den här poddserien tar utgångspunkt i insatserna från regeringens nationella plan *Samlat grepp mot rasism och hatbrott*. Och den planen, den samordnas av Forum för levande historia. Läs mer på levandehistoria.se.